

Tutustu lukunäytteisiin ennakkoon, jotta voit lukea ne sujuvasti. Visailun lisäksi suodaan kuulijoille pieni taidenautinto klassikkokirjojen kielen kuulemisella.

Lukunäyte 1.

Tullut on jo neljäs päivä, veljesten ollessa kivellä, mutta alati vielä härkien piirittäminä he istuvat. Tuolloin, tällöin siirtyivät elikot kauemmaskin, muta ainapa käyskeli näkyvissä yksi ja toinen, antain myristen kohta kumppaneillensa tiedon, jos veljekset yrittivät pyrkimään pois vankeudestansa. Siinä ympärillä mikä heistä nyt tempoilee naamaansa korven ruohoa, koukistellen kieltänsä, mikä märehkien ja raskaasti puhkaten lepää tuossa pullealla mahallansa. Tuossa kaksi leikin ja totuuden välissä kisailee, ja ympäri kaikuu heidän sarviensa läikkynä. Mutta tuossa taasen ihan Hiidenkiven juurella yksi heistä vihaisesti kuoppii, viskellen multaa ja varpuja korkealle, ja möräten ilkeästi. Niin he siinä aikailevat veljesten tuskaksi, kalveaksi vimmaksi; sillä kuolemata vartovat jo Jukolan uhkeat pojat. - Hetki sitten oli Lauri kumonnut kurkkuunsa joltisen siemauksen viinaa, nyt teki hän samoin kerran vielä, josta muut kovin kummastuivat ja rupesivat häntä kiinteästi nuhtelemaan.

Oikea vastaus: Aleksis Kivi, Seitsemän veljestä, 1870, (Suomen kansallisromaani)

Lukunäyte 2.

Pietari istui katolla savupiipun juuressa. Tervainen kattopahvi ei vielä polttanut, aurinko ei ollut ehtinyt läheskään korkeimmilleen.

Minulla kai pitäisi olla jo nälkä, ajatteli Pietari, mutta hänellä ei ollut.

Pekka Pietarinpoika
varasti vangilta voita,
meni saksan saunaan –

Aha, ne olivat taas ne. Ne olivat naapurin poikia, niille ei toimittanut suuttua. Ne eivät osanneet muuten aloitta puhelemista kuin härnäämällä tuolla iänikuisella kiusavärssyllä. Oskari oli pötkö eikä Immu paljon kummempi vaikka isompi.

Oikea vastaus: Aapeli, Pikku Pietarin piha, 1958

Lukunäyte 3.

Silloin kohoaa äkkiä vastakkaiselle kossalle solakka vartalo ja heiluttaa riemuisasti hattuaan sillallepäin. Kaikki pysähtyvät kuin paikkaansa naulatut. Hatut heiluvat, liinat lieskuvat ja valtava riemuhuuto kierii rantoja pitkin.

Olavi astuu ripein askelin rannalle, mutta kasvot ovat aivan verettömät. Ensimmäinen, minkä hän näkee, on päremyllyn luona seisova kalpea, liikutuksesta värisevä tyttö. Hän seisoo yksin, muut ovat vielä pitkän matkan päässä.

Nuorukainen pysähtyy – astuakko suoraan, vai toisaanne kaartaa? Tyttö katsoo alas. Nuorukainen lähenee. Tytön katse kohoaa, läikähtää kerran syvästi ja lämpimästi, heti taasen painuu – poskille tulvahtavat punaiset ruusut.

Nuorukaisen silmä hymyää ja hän kohottaa ohiastuessaan iloisesti hattuaan.

Sitten hänet jo nielevät riemuitsevan joukon tervehdyshuudot.

”Kohisevan-laskija! Terve, terve! Kaikkien laskijain kuningas! Ei ole sen vertaista!”

Levoton joukko tungeksii hänen ympärillään.

”No oot sie jumalanviljalla ruokittu, oot kuitennii!” sanoo Väntti ja lyödä läjäyttää Olavia olkapäähän – on yhtenä ilonhyökäyksenä koko mies lapikkaineen sikaareineen.

”Ja nyt sinä taisit jo liikanimenkin saada”, lisää Falkki. – ”Ettet ole enää silkkaa Olavia...”

”Ohoh!”

”Koskenlaskijaksi sinut on nyt ristitty – kelpaako?”

”Käyhän se laatuun – pankaa vain kirjoihin!” nuorukainen nauraa.

”Ja nyt mennään myllärillemme kahvit juomaan”, Falkki taas sanoo. – ”Kyllä ne nyt kannattaa vaikka kahdesti juoda!”

Kun Olavi asteli sinä iltana kortteeriinsa, istui Moision kamarin ikkunan pielessä levottomasti odottava tyttö.

Ja maantien vieressä odotti ylimmän aidaksen halkeamaan pistetty heloittava ruusu.

Nuorukainen hypähti ojan yli – tytön pää vetäytyi verhon suojaan.

Ruusu ilmautui rintaan. Kiitollinen katse kiipesi puutarhan rinnettä ylöspäin, mutta ei tavannut ketään.

Kamarissa vaipui vaaleakutrinen pää pöydälle käsien varaan – nuori tyttö hyrähti hiljaiseen itkuun.

Oikea vastaus: Johannes Linnankoski, Laulu tulipunaisesta kukasta, 1905

Lukunäyte 4.

Juutas nyt on sellainen köntys. On mitä on. Hidas luonteeltaan. Ja itsepäinen se on kuin synti. Ei sitä saa liikkeelle kangella kääntäenkään silloin, kun sille se puuska tulee. Eipä silti, ettei hän tekisi työtäkin, milloin alkaa: silloin se kaivaa yölläkin peltoa ja touhuua muuta. Mutta se alkaminen on niin vaikeaa.

Oikea vastaus: Putkinotko, Joel Lehtonen, 1920

Lukunäyte 5.

Keppilän Joose löysi köyden keskeltä huoltotietä. Kai se oli pudonnut huolimattoman ajomiehen kuormasta. Se oli ainoa käyttökelpoinen ja yleisesti pätevä esine minkä hän oli löytänyt koko sotaretken aikana.

Oikea vastaus: Manillaköysi, Veijo Meri, 1957

Lukunäyte 6.

Tavallaan maapallossa on liiaksi viisautta, epäili Konsta luodollaan. -Sitä ei jakseta kaikkea käyttää, vaan turvottaa se nupopäät mustansinisiksi... Viislausopin lajit on: kaukoviislaus, jota on minulla hyvin paljon. Mitä se on? Se on sitä, että asiat harkitaan etukäteen ja kuvitellaan tapaus sikseenkin elävästi, että kun se kerran tapahtuu, on reitit selvät. Tätä lajia on harvalle suotu. Jolla sitä on niin pitäkööt hyvänä! Mutta tässä lajissa on kaksi pahaa vikaa; asia jää huvikseen tapahtumatta tai se sattuu eri tavalla. Joka arvaa ottaa nämäkin huomioon, sille on maalimanranta kevyt kiertää...

Oikea vastaus: Havukka-Ahon ajattelija, Veikko Huovinen, 1952

Lukunäyte 7.

... vaikka eihän siitä oikein tahtonut selvää saada, minkälainen se oli, vaikka kuinka olisi ajatellut ja arvellut ... Ja kuitenkin Matti ei saattanut olla sitä ajattelematta, mutta ajatellessaan hän oli taas ihan omiin ajatuksiinsa sekaantua. Se oli milloin minkin näköinen. Välistä oli siitä selvän saamaisillaan, mutta sitten se muuttui. Se oli ensiksikin semmoinen, että oli kuin olisi ollut tuossa silmien edessä nelipyöräiset vaunut, joissa oli isot pyörät ja pienet pyörät, ja ne tahtoivat aina näyttää samanlaisilta kuin ne rovasti vainajan vanhat vaunut. Ja niiden edessä näytti olevan kaksi hevosta, kuomin alla sitten rovasti ruustinnansa kanssa ja vastapäätä nuori herra ja ryökkynät; kuskipukilla istui kuski, kädet ojona, ja kuskin vieressä Matti, pienenä poikana, joka vähän pelkäsi ja piteli käsillään kiinni.

Oikea vastaus: Rautatie, Juhani Aho, 1884

Lukunäyte 8.

Vaisto oli varoittanut oikein.

Pankkialissa selin oveen istui Vatasen vaimo. Vatasen sydän hypähti, viha ja pelko tunkivat yli ruumiin. Jäniskin säpsähti.

Vatanen säntäsi pankista kadulle. Hän lähti juoksemaan jalkakäytävää pitkin niin nopeasti kuin suinkin kintuistaan pääsi. Vastaantulijat jäivät ällistyneinä katsomaan miestä, joka pötki pakoon pankista kädessään kori, josta pilkistivät esiin pienet jäniksenkorvat. Vatanen juoksi korttelin toiseen päähän, pujahti siellä sivukadulle, näki samassa edessään pienen krouvin oven. Oitis hän pujahti sisään ravintolaan. Hengästytti.

- Te varmaankin olette toimittaja Vatanen, kysyi vahtimestari katsoen jänistä kuin tuntisi sen. - Teitä odotetaan täällä.

Ravintolan perällä istuivat kuvaaja ja toimituspäällikkö. He joivat olutta kahdestaan, eivät huomanneet Vatasta. Vahtimestari selitti, että herrat olivat pyytäneet ohjaamaan pöytänsä Vatasen näköisen miehen, jolla olisi kenties jänis mukanaan.

Taas Vatasta vietiin.

Hän solahti liikenteeseen, hiippaili hotelliinsa ja yritti miettiä, mikä oli mennyt pieleen järjestelyissä. Hän tuli siihen tulokseen, että kaiken takana oli Yrjön perkele.

Vatanen soitti Yrjölle. Kävi ilmi, että Yrjö oli kertonut hölmöyttään vaimolle, minne oli lähettänyt loput venerahoista. Jatkon saattoi arvata: vaimo oli värvännyt työnantajan mukaan Heinolaan ottamaan Vatasta kiinni ja istui nyt pankissa odottelemassa Vatasta rahoja nostamaan. Rahat oli lähetetty pankkiin, mutta miten Vatanen ne nyt saisi ilman kohtausta?

Sitä piti miettiä.

Vatanen keksi. Hän pyysi portieeria kirjoittamaan huonelaskun, mutta sanoi, että huoneeseen tulisi kohta kolme henkilöä häntä tapaamaan, yksi nainen ja kaksi miestä. Tämän jälkeen Vatanen kirjoitti hotellin kirjepaperille muutamia sanoja. Hän jätti lapun pöydälle. Nämä toimet tehtyään Vatanen tarttui puhelimeen. Hän etsi luettelosta sen ravintolan numeron, jossa oli hetki sitten piipahtanut kuin kissa kuumassa uunissa; numerossa vastasi äskeinen vahtimestari.

- Täällä toimittaja Vatanen. Voisittekos pyytää jommankumman niistä äskeisistä miehistä puhelimeen.

- Vatanenko siellä, kuului luurista vähän ajan päästä toimituspäällikön ääni.

- Minähän täällä, terve.

Oikea vastaus: Jäniksen vuosi, Arto Paasilinna, 1975